

Het behoort tot de allereerste beginselen tot het hooren van muziek en het zien van beeldende kunst den titel slechts als aanleiding tot een hoor- of zichtbare compositie te beschouwen.

Hetzelfde geldt voor deze „Hamer en zaag“ van Vilmos Huszár. Wat is voor den kunstenaar de hamer? Zijn functie: het hameren. Wat is voor den kunstenaar de zaag? Haar functie: het zagen. De schilder heeft het hameren waargenomen als een verticale beweging, het zagen als een horizontale. De gelijktijdigheid dezer twee bewegingen vormen het beeldend motief waaruit hij de geheele compositie opbouwt. Om deze twee bewegingen, de verticale hamer-beweging en de horizontale zaag-beweging daar tegenin, in de ruimte te beelden (aangezien zij ook in de ruimte plaats hebben) heeft de schilder de kleurvlakken niet als positieve deelen van de schildering op een negatieven achtergrond neergezet (hierdoor zou een verstarring zijn ontstaan), doch er heeft, door vernietiging van den achtergrond een wisselwerking plaats tusschen positief en negatief, dat is tusschen kleurvlak en beeldingsruimte.

Wanneer wij deze reproductie, die een duidelijke voorstelling van het origineel geeft, aandachtig beschouwen, zullen wij zien, dat deze wisselwerking zich ook inderdaad beeldt. Nu eens is het geel voor; dan weder achter; nu eens het rood voor, dan weder achter enz. De rechthoekige beeldingsruimte is met beweging gevuld, een beweging, die het summum is van de verticale hamer-bewegingen en de daartegen ingaande zaagbewegingen. Hier is dus een ander leven uitgedrukt dan het leven der natuur; n.l. het leven der beweging met exact beeldende middelen. Is dit werk uitsluitend visueel? Neen. Volstrekt niet. Visueel is slechts dat werk 't welk ontstaat uit een uitsluitend zintuigelijke waarneming. 1). Bij een uitsluitend zintuigelijke waarneming, heeft er geen proces plaats in de ziel van den kunstenaar. De esthetische ervaring is er echter een van het heele wezen. Bij het zien van het hameren en zagen maakte de kunstenaar die bewegingen psychisch mede. Door de exacte beelding van dit proces dwingt hij den beschouwer deze bewegingen esthetisch mede te leven.

Dit is beeldende omzetting van de realiteit. Dit is realisme.

v D.

1) Uitvoeriger hierover in „Grondbegrippen der exact beeldende kunst“; thans nog in bewerking.

DENKEXTRACTEN.

DOOR ANTHONY KOK.

1. Vormverandering is beweging.
2. Iedere vorm (voorwerp) is stolling van universaliteit.
3. Het organisch-individuele is vloeibare stolling der universaliteit.
4. Alleen het voorwerp doet de buiging der rechte lijn ontstaan.
5. De gebogen lijn bestaat slechts aan en door het voorwerp.